

Unlü bestecinin kuzeni Schak Bull tarafından anlatılan hayat hikâyesi

Tanıdığım Edvard Grieg

NAZAN SEBER

«Atfemde Norveç'in en büyük üstadlarından kuzenim Edvard Grieg ve amcam Ole Bull'un mevcudiyeti bana daima büyük bir kıvanç vermiştir.»

Bu sözleri 94 yaşında ufak tefek bembeyaz saçlarıyla kuzeni Grieg'e benzeyen Schak Bull söylüyordu. Bull, ünlü bestesinin hikâyesini şöyle anlattı:

«Ben Edvard'dan yedi yaş ufaktım. Öyle ki onun kuzeni Nina ile evlenene kadar

pek iyi tanımazdım. Edvard Ninaya çılgın gibi âşikti. Fakat aileler bu evlenmeye muhalif olduğu için beş sene beklemek zorunda kaldılar. O zaman kızın annesi bütün gücüyle bu işi geri durdurmaya çalışmış ve bu gün gibi hatırlarım şöyle demişti. «Kendisi hiç bir şey değil. Parası yok. Yazdığı müzik eserlerini kimse dinlemiyor. Nina Edvard için ideal bir zevce oldu. Ama daha geri dönmem lazım. Bilmem bilir misiniz, Edvard ilk müzik sevgisini kaabiliyetli bir piyanist olan annesinden aldı. Çocukluğunda sıhhatli bir çocuk değildi ve Bergen'in nemli iklimi zamanla Edvard'a ast bronkial hastalığını getirdi. Okulda derslerinden pek hoşlanmazdı. Oldukça tembel bir öğrenciydi. Hayatta en zevk aldığı şey annesiyle piyano çalışmak ve uzun yürüyüşler yapmaktır. Dokuz yaşında ufak besteler yapmaya başlamıştı ama kompozitörlüğü on beş yaşında Ole Bull amcaya rastladıktan sonra ortaya daha ciddi olarak çıktı.»

1858 yılında aile, Bull amcanın tavsiyesini yerine getirip Edvard Grieg'i Leipzig konservatuarasına yolladılar. Konservatuarda geçen süre Grieg için hiç de ilgi çekici olmadı. Sıkı Alman disiplini, arkadaş yokluğu ve çok genç oluşu başlıca sebeplerdendi. Bu arada ailesinden de çok az bir yardım görmekteydi çünkü o sıralarda babası maddi yönden büyük bir sarsıntı geçirmekteydi.

Grieg o senenin yaz aylarını ailesinin yanında geçirip, Kuzeyin müzik şehri olan Kopenhag'a gitti. Orada çocukluk aşkı Nina ile tekrar buluşunca onunla olan ilgilerini tazeledi ve iki genç gizlice nişanlandılar. O sıralarda Nina iyi bir opera sanatçısı olmaya namzettti.

Grieg te bestelerini yapmaya başlamıştı. Norveçin ünlü yazarı Hans C. Anderson Ole Bull ve Nina genç kompozitörü destekliyorlardı. Grieg ilk defa olarak halka tanıtılan Anderson'un bir

şiiri için bestelediği «Ich Liebe Dich» şarkısı oldu. Esasen bestecinin 135 liedinden en çok tanınan ve sevileni de bu olmuştu. İşte bundan sonra Grieg eserlerinde Norveç halk müziğinin tema ve motiflerine geniş yer verme kararını aldı. Bu arada tanıştığı Norveç Millî Marsının yazarı Rikart Nordraak ona bu yönden çok faydalı oldu. 24 yaşında, yani Grieg ile tanıştıktan iki yıl sonra ölen Nordraak bütün gücüyle Norveçlilere millî şuur aşılamaya gayret etmiş bir sanatçıydı.

Bir müddet sonra Grieg konser turlarına çıkmaya başladı. Osloda ilk defa Nina profesyonel olarak Grieg'in bu turnesine iştirak etti. Evlenmenin gecikmesi Grieg'in sanat hayatını geniş ölçüde gölgelemiştir. Nihayet seneler sonra 1867 de 25 yaşındayken evlendiler. Fakat düğünleri hiç de mesut bir gün olmadı. Grieg Ninayı alıp derhal Osloya konser için götürdü. Evliliklerini takip eden 8 yıl onlar için epey zorluklarla geçti.

Flârmoni konserleri beklemlen ilgiyi görmedi. Büyük bir maddî sıkıntı içindeydiler. Birkaç özel öğrenciyeye verdiği dersler sayesinde genç çift güç hâle geçebiliyorlardı. Eger Edvard hâ yalinde yaşattığı Norveç müziğini yaratma hevesinden vaz geçip Kopannag'da yerleşse bütün maddî sıkıntılarının sonu gelecekti ama Grieg ona yanaşmıyordu.

Bu arada Grieg kendini öğretilmenliğe ve konser hazırlıklarına o derece veriyordu ki beste yapmaya ancak yaz aylarında vakit bulabiliyordu. Bir müddet sonra Oslo'dan ayrılmaya karar verdikleri zaman aldıkları bir haber onları son derece memnun etti. Hükümet onlara senede 400 dolar bir maaş bağlamıştı. Bu şekilde maddî sıkıntıları hafiflemiş oldu.

İşte bundan sonra Nina daha fazla sahnede görünmeye başladı. Grieg'in 1907'deki ölümüne kadar da besteci piyanoda iken Nina kendine has bir söyleyiş tarzı

inde onun eserlerini söylölerdi.

Çok geçmeden Nina ve Edvard Grieg çifti konser sanatçıları olarak tanınmaya başladılar. Edvard'ın hemen yanında dimdik durur ve şarkılarını terennüm ederdi. Nina'nın bütün bu konserler sırasında yüzüne bir damla makyaj yaptığı görülmemişti. Saçlarını da kısacık keserdi. Ufak tefek ve narın haliyle taptaze ve çok genç bir havası var her zaman.

Edvard karısına son derece iftihar eder ve onu herkese tanıtmaktan büyük kıvanç duyardı. Arkadaşlarından birine yazdığı mektupta Grieg şöyle diyor, «Halk Ninayı o derece çok seviyor ki, ben adeta kiskanıyorum bu sevgiyi» Daha sonraları sanatçının ünü arttıkça konser turneleri fazlalaşmaya başladı.

Grieg'lerin yirmi beşinci evlenme yıldönümü şahane olmuştu. Norveç bu ünlü

besteciye hediye ve şerefe boğdu. O gece verilen yemek te 130 kişi bulundu. Akşam fiyordların kenarı havai fişek atan binlerce insanla dolmuştu. O gece Nina ve Edvard Grieg için eşsiz bir anı oldu.

Bir müddet sonra sıhhi durumu gittikçe bozulan büyük sanatçı nihayet 1907 senesinde hayata gözlerini yumdu.

Bugün Edvard Grieg'in hatırası Bergende hâlâ bütün canlılığıyla yaşamaktadır. Müziği parkları, lokantaları ve otelleri dolduruyor. Başınızı kaldırdığınızda Şehir Parkında onun âbidesini görürsünüz. Şimdi Millî bir müze olan evinde onun hatıralarını yaşarsınız.

Grieg müzik âlemine çok fazla bir miras bırakmış olduğu hâlde eserlerindeki millî hava ve halk müziği teması daha sonraları bütün modern besteciler tarafından titizlikle izlenmiştir.

GRIEG — Çok sevdiği eşi Nina ile piyanosu başında.